

СУТЬ ТА СТРУКТУРА ГРОШОВОГО РИНКУ

студент **Омаров О.М.**,

доц. **Зайцев О.В.**

Монетарний (грошовий) ринок це особливий сектор ринку, на якому відбувається купівля продаж грошей як специфічного товару, формується попит, пропозиція та ціна на цей товар.

Можна сказати також, що (грошовий) ринок — це мережа спеціалізованих банківсько-фінансових інститутів (установ), що забезпечує взаємодію та врівноваження політу та пропозиції на гроші як специфічний товар.

Монетарний ринок складається з грошових потоків за якими кошти переміщуються від власників заощаджень до пози пальників та інвесторів. Завдяки функціонуванню грошових ринків здійснюється механізм перерозподілу тимчасово вільних грошових коштів (заощаджень) у сферу, де необхідні кошти для інвестицій [1, с. 26-31].

Специфіка товару на грошовому ринку зумовлює і специфіку понять «купівлі-продажу», інструментів та кон'юнктури.

Особливості «купівлі-продажу» визначаються специфікою понять:

1) «товар», що купується-продається на монетарному ринку, — цим «товаром» є гроші;

2) «ціна» на грошовому ринку має умовний характер і форму процента на позичені (чи залучені) кошти. Розмір процента визначається споживчою вартістю грошей, тобто їх здатністю приносити покупцю додатковий дохід;

3) «продаж» грошей це форма їх передачі власником у тимчасове користування в обмін на інструменти, які дають можливість зберегти право власності на ці гроші та одержати відсотковий дохід;

4) «купівля» грошей — це форма одержання суб'єктами ринку у своє розпорядження певної суми грошей [2].

Передача грошей може здійснюватись у формі:

а) прямої позички з умовою повернення у визначений термін;

б) купівлі специфічних фінансових інструментів (облігацій, акцій,

векселів, депозитних сертифікатів та інше).

Для пізнання механізму функціонування грошового ринку необхідно розглянути його структуру. Грошовий ринок структурують за:

- 1) видами інструментів;
- 2) інституційними ознаками грошових потоків;
- 3) економічним призначенням купівлі грошей.

Рух грошей на грошовому ринку забезпечують спеціальні інструменти (їх роль аналогічна ролі грошей на товарних ринках). Інструменти грошового ринку — це певні зобов'язання покупців перед продавцями. В залежності від виду розрізняють не боргові та боргові зобов'язання.

Не боргові — це зобов'язання які надають право участі в управлінні діяльністю покупця грошей та в його доходах (акції, деривативи).

Боргові — це зобов'язання за яким покупець зобов'язується повернути в певний строк одержану суму та сплатити по ній дохід.

Боргові зобов'язання можуть бути депозитні (гроші передаються у повне розпорядження покупцям, наприклад, залучення коштів банками на поточні та строкові рахунки, депозитні, ощадні та трастові вклади тощо); позичкові — продавці обмежують права покупців щодо розпорядження грошима (визначається цільове призначення позички, особливі гарантії її повернення та інше. Такі зобов'язання мають форму кредитних угод, облігацій, векселів тощо.)

Інструменти грошового ринку, опосередковуючи рух грошей, набувають певної вартості і стають об'єктом купівлі-продажу у формі цінних паперів чи валютних цінностей. Таким чином формуються ринок цінних паперів, валютний ринок як форми існування грошового ринку [3].

Інструменти грошового ринку поділяють на три групи: позичкові угоди (включаючи депозитні), за якими відбуваються відносини банків з їх клієнтами; цінні папери за якими відбуваються прями відносини між покупцем і продавцем грошей; валютні цінності.

Відповідно за видами інструментів грошовий ринок поділяють: ринок позичкових зобов'язань, валютний ринок, ринок цінних паперів.

За інституційними ознаками грошових потоків: ринок банківських кредитів, ринок послуг небанківських фінансово-кредитних установ, фондовий ринок [4].

За економічним призначенням купівлі грошей: ринок грошей, ринок капіталів.

Ринок грошей — це ринок, де здійснюються короткострокові (до 1 року) депозитно-позичкові операції.

Класичними операціями ринку грошей є: операції з міжбанківського кредитування; короткострокові вклади фінансово-кредитних інституцій у комерційні банки; кредити комерційних банків цим інституціям. Характерну особливість: ринок грошей дуже чутливий до змін в економіці та фінансовій сфері, тому тут дуже мінливий попит, пропозиція та відсотки як ціна грошей. На ринку капіталів купуються грошові кошти на тривалий (більше року) термін. Ці гроші використовуються для збільшення маси основного та оборотного капіталів [5].

Класичні операції на ринку капіталів: операції з акціями, цінними паперами, довгостроковими облігаціями; довгострокові депозити та позички комерційних банків; операції спеціалізованих інвестиційних компаній.

Список використаної літератури:

1. Зайцев, О.В. Гроші та кредит : конспект лекцій для студ. спец. 6.030508 "Фінанси і кредит", 6.030504 "Економіка підприємства", 6.030507 "Маркетинг", 6.030601 "Менеджмент і адміністрування" усіх форм навчання / О.В. Зайцев, О.В. Галахова. - Суми : СумДУ, 2009. - 150 с.

2. Баранова, А.С. Проблеми забезпечення сталості грошової одиниці України / А.С. Баранова, О.В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку: тези доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту присвяченої Дню науки в Україні та 60-річчю СумДУ, 21-25 квітня 2008 р. - Суми: СумДУ, 2008. - Т.2. - С. 49-50.

3. Зайцев, А. Путеводитель по валютному миру / А. В. Зайцев // Знание - сила. – 2007. – № 1. – С. 95 - 99.

4. Стоцький, І.І. Особливості та проблеми оподаткування операцій купівлі-продажу товарів у інтернеті / І.І. Стоцький, О.В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку : тези доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту, 17-25 квітня 2007 р. — Суми : СумДУ, 2007. — Т.1. — С. 187-188.

5. Росохата, А.С. Проблеми інвестування у фінансово-кредитній політиці банків України стосовно розвитку малого бізнесу / А.С. Росохата, О.В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку : тези доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту присвяченої Дню науки в Україні та 60-річчю СумДУ, 21-25 квітня 2008 р. - Суми : СумДУ, 2008. - Т.2. - С. 165-166.

Омаров, О. М. Суть та структура грошового ринку [Текст] / О. М. Омаров, О. В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку : збірник тез доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту присвяченої Дню науки в Україні (21-24 квітня 2009 р.). - Суми : СумДУ, 2009. - Ч.1. - С. 197-198.